

ВЫБАР

ГАЗЕТА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПЛЫНЯЎ ПРЫДЗВІНСКА- ПРЫДНЯПРОЎСКАГА КРАЮ

№ 19 (47) 16—22 чэрвеня 1993 г. Цана 3 рублі

У НАС У ГАЗЕЦЕ:

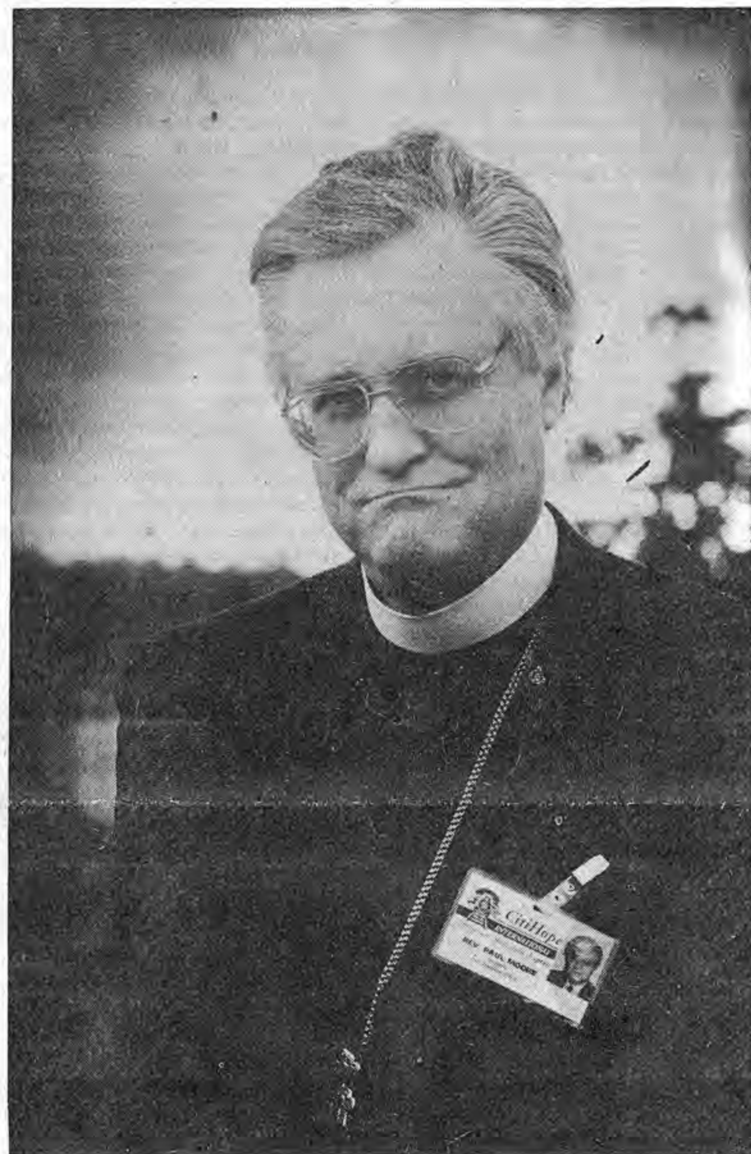
- Чытайма палітычных апанентаў
- І Маркс быў камерсантам?
- Проста інфармацыя
- ТБ, кіно

А беспрацоўнаму няёмка

На цэнтральнай плошчы Сянно адноўлены стэнд гонару. На ім змешчаны імёны лепшых працаўнікоў прамысловасці, сельскай гаспадаркі, народнай адукацыі, культуры, аховы здароўя і г. д.

Зноў такім чынам, мусіць, даецца ў знакі сверб-настальгія па прыкметах сацыялістычнай саўковасці? Зноўку, пэўна, камусьці хочацца матэрыяльныя вынікі працы замяніць маральнай ацэнкай? Зноў да камунізму?

М. МАРУДАЎ.

Пол Мор прыехаў на Беларусь у 32-гі раз.
Фота С. АНТОНА.

Інтэрвію старшыні Віцебскай Рады БНФ «Адраджэньне» М. Паўлава

«Выбар»: Як Вам, спадар Паўлаў, публікацыя Л. Масьлюковай у «Советской Белоруссии» ад 26 траўня г. г.!

М. П.: Матэрыял мне спадабаўся, але адзначу, што спадарыня Масьлюкова карысталася дрэнным перакладам, з-за чаго маюцца пэўныя недарэчнасьці і няўдалыя акцэнты. Напрыклад, незразумела, як можна скласьці (і навошта?) справаздачу пра парламенцкія дэбаты аб новым законе пра выбары. У пратаколе адзначана— даслаць новы беларускі закон пра выбары на азнаямленьне ў Нямеччыну. У кантэксьце артыкула правільна пазначана, што конта ў Народным банку Нінбурга вызначана для ўсіх дэмакратычных партый Віцебска. Дакладная пазнака рахунку—садзейнічаньне дэмакратыі ў Віцебску. Але ж не, у загаловак выносіцца назва «Счет в банке Ниенбурга для Витебской рады БНФ». Прынамсі конта ў банку—гэта іхная нямецкая справа, я ж яго не адчыняў. На рахунак паступаюць грашовыя ахвяраваньні ад прыватных асобаў. Ня так ужо й лёгка сабраць гэтыя сродкі, таму і ўтварылася рабочая група ў Нінбургу дзеля спрыяньня дэмакратыі ў Віцебску. Я мяркую атрымаць гэтыя ахвяраваньні з поўным выкананьнем патрабаваньняў законаў Беларусі. Паступленьне сродкаў у валюце не супярэчыць Статуту БНФ «Адраджэньне».

«Выбар»: А як наконт умяшаньня іншаземцаў ва ўнутраныя справы Беларусі!

М. П.: Перадусім павінен зьвярнуць увагу на тэрміналогію публікацыі: перадвыбарчыя турніры, перадвыбарчая кампанія. Адначасова ўжываецца і больш звыклы тэрмін—выбарчая кампанія. Ад гэтай мешаніны ствараецца ўражаньне пра бясконцыя выбары на Беларусі. Але па сутнасьці перадвыбарчая кампанія—гэта будзённая, звычайная да ачмурэньня чорная праца ўдзельнікаў палітычных рухаў, партый і шараговых выбаршчыкаў. Калі я, як прыватная асоба і адначасова ўдзельнік руху БНФ, атрымаў ці заробіў грошай у валюце і выдаткаваў па сваім меркаваньні, напрыклад, на справы Фронту—дык гэта таксама фінансаваньне перадвыбарчай кампаніі? Я ем, сплю, адпачываю, чытаю палітычную літаратуру з думкамі аб наступных выбарах—гэта таксама перадвыбарчая кампанія?

«Выбар»: І ўсё ж якія кропкі судакрананьня ёсьць паміж дэмакратамі Віцебска і Нінбурга!

М. П.: Згодна пратаколаў, інтарэсы «зялёных», хрысьціянаў-дэмакратаў, сацыял-дэмакратаў і вольных дэмакратаў Нінбурга прадстаўляе ўстанова інтэрнацыянальных сустрэчаў (ІБВ), каардынуючым партнёрам з боку Віцебска ёсьць Віцебская Рада БНФ. Як найбольш арганізаваная сіла, мы прадстаўляем інтарэсы віцебскіх аб'яднаных дэмакратаў і сацыял-дэмакратаў. Віцябляне павінны выдрукаваць бюлетэнь пра сумесныя намаганьні дзеля развіцьця дэмакратыі. З 10 па 12 верасьня 1993 года ў Віцебску для патэнцыяльных кандыдатаў у дэпутаты будзе праведзены семінар па тактыцы выбарчай барацьбы, палітычнай сістэме Нямеччыны, выбарчаму праву ФРГ і г. д. Правядзе семінар сацыял-дэмакрат спадар Лотар Гробнэр з Ніжнесаксонскага цэнтру палітычнай адукацыі ў Гановеры. Гэтым семінарам зацікавіўся Фонд спрыяньня дэмакратычным рэформам імя Лявона Сапегі і, як паведаміў старшыня фундацыі Георг Куневіч, спрычыніцца да яго правядзеньня. Два разы на год віцебскія палітыкі павінны наязджаць у Нінбург. На жаль, не зладзілася паездка ў траўні 1993 г. Тым разам у Нямеччыну павінны былі ад'ехаць 8 чалавек, сярод іх два дэпутаты гарсавету і адзін дэпутат абласнога Савета. Зразумела, што такія візіты быццам костка ў горле гарадзкой камуністычнай уладзе, таму і была ўсунутая палка ў кола. Непрыгожую ролю ў гэтым абломе згуляла турыстычная фірма «Спутник», дырэктар якой спадар Сяргей Галуза заявіў, што справа афармленьня дакументаў была асабістай праблемай спадароў палітыкаў. Між іншым астатніх удзельнікаў паездкі (непалітыкаў) «Спутник» паінфармаваў загадзя і своечасова запрасіў запоўніць адпаведныя дакументы. Так што ў будучым мець стасункі з гэтай нядобразычлівай фірмай Фронт не плануе.

«Выбар»: Ці маеце яшчэ якія кантакты з замежжам!

М. П.: У 1989 годзе Віцебская Рада БНФ атрымала ад заходне-берлінскай арганізацыі «Мірная ініцыятыва» апарат па замеры колькасьці радыёнуклідаў у прадуктах харчаваньня па цэзію «Бекерэль-манітор ЛБ-200» коштам 5500 нямецкіх марак, на сёньня гэта складае каля 4,6 мільёна рублёў. Апарат быў атрыманы дзеля наладжваньня працы пункту незалежнага дазіметрычнага кантролю. Але Віцебскі абласны камітэт па ахове прыроды ў асобе ягонага старшыні Б. Плавінскага начыста адмёў гэтую прапанову і нічым не дапамог. Сілаў на адкрыцьцё незалежнага дазіметрычнага пункту не хапіла, таму «Бекерэль-манітор» быў пад расьпіску перададзены ў Віцебскі інстытут радыяцыйнай медыцыны, дзе выкарыстоўваецца да сёньня. Маем добрыя адносіны з Польска-Чэска-Славацкай Салідарнасьцю, заснаванай яшчэ Вацлавам Гавелам і Лехам Валенсам. Добрая перапіска ўсталявалася з Аб'яднаньнем беларусаў Аўстраліі.

Што да сімпатый іншаземцаў да нашых палітычных арганізацыяў і перарастаньняў іх ва ўмяшальніцтва ў нутраныя справы Беларусі, то хай гэтае ўмяшальніцтва заканстатуе адпаведная дзяржаўная ўстанова. Калі такой канстатацыі няма, то, відаць, няварта вешаць абвінавачваньне на нейкую краіну. Наколькі я ведаю, з нашым асноўным палітычным праціўнікам—камуністамі—не надта жадаюць сумоўя прадстаўнікі таго ж замежжа. Больш таго, на запланаваны ўвосень семінар для кандыдатаў у дэпутаты прадстаўнікоў пракамуністычных структураў прасілі не запрашаць. Разам з тым прагледжваецца вялікае зацікаўленьне нямецкіх палітыкаў, бізнесмэнаў да Беларусі. Трэба быць дурнем, каб не знайсьці з гэтага зацікаўленьня вялікую карысьць для Беларусі.

І масла ў якасці прэзента

У мінулую сераду з кароткачасовым візітам у Віцебску знаходзілася дэлегацыя «Сіці Хоуп Інтэрнэшнл». На гэты раз у горад прыехалі кіраўнік дабрачыннай арганізацыі Пол Сартэл Мор з жонкаю Шэран Ілэйн Мор, прадстаўнікі фірмаў «Хайнц», «Квінсі», «Гербер», прадукцыя якіх і складае гуманітарную дапамогу.

У аблвыканкаме амерыканцы сустрэліся з намеснікам старшыні А. Каралёвым і некаторымі іншымі кіраўнікамі. Затым яны скіраваліся ў магазін «Цэнтральны», дзе пабачылі продаж таннага масла са Злучаных Штатаў. П. Мор набыў паўкілаграма прадукта і падарыў яго першай жанчыне, што трапілася на вуліцы.

Госці наведалі таксама і Дом дзіцяці ў Некраполлі.

Пасля гэтага група адбыла ў Гародню.

Ю. СЯРГЕЕЎ.

І як заўсёды— аўтографы

Невялічкая станцыя Крынкі на Лёзненшчыне. Прыгажосць прыроды, шчырасць людскіх сэрцаў. Тут амаль сорак гадоў таму назад у сярэдняй школе, якая носіць цяпер імя Міхася Лынькова, пачынаў настаўнікам сваю працоўную дзейнасць віцебскі пісьменнік Давід Сімановіч.

Таму й невыпадкова, што менавіта тутака з нагоды 45-годдзя творчасці літаратара прайшоў паэтычны вечар. На ім выступілі дырэктар школы С. Жарына, ветэран вайны й працы А. Каралёў, кіраўнік школьнага музея М. Лынькова Л. Алёшкіна. Аўтар-выканаўца В. Гудзялёва праспявала «Песню аб маленькай станцыі», якую Сімановіч прысвяціў Крынкам. Вучні чыталі ягоныя творы. Удзячны аўтар падарыў ім аўтографы.

М. ВАЛАЧОБНІК.

Чытайма палітычных апанентаў

Шаноўны спадар чытач! Прачытайце апошнія радкі артыкула і, калі ў Вас няма часу, гэтага Вам досыць. Там увесь сэнс маёй нататкі.

А ўзяцца за пяро прымусіў пакрыўджаны допіс Льва Іванавіча Пілатовіча «Бывай, «Звязда»!» (амаль як у Хэмінгуэя «Бывай, зброя!») на другой паласе № 21 (66) газеты «Мы и время». Усяя паласа чамусьці падаецца пад шыльдай «МиВ уполномочен заявить» (калі і кім «уполномочен», на якую дзеюнезразумела).

Дык вось што піша Леў Іванавіч: «У мінулым годзе я перастаў выпісваць газету «Известия» за тое, што яна ўнесла свой уклад у развал Савецкага Саюза, і распальванне міжнацыянальнай варожасці... Быў шматгадовым падпісчыкам часопіса «Крокодил». Але шматлікія карыкатуры на Леніна я даравацьяму не мог і ў гэтым годзе не выпісаў... І вось чарга дайшла да газеты «Звязда». 11 лютага прачытаў брудны пасквіль Зянона Пазьняка «Пакаранне»... І вось новая публікацыя «Д'яблы». Мне шкада расставацца з газетай, я ж шматгадовы чытач... Але падпіска на газету—матэрыяльная і маральная падтрымка яе. Не хачу падтрымліваць і слухаць плётак пра Леніна».

З дopіса пераконваешся, што адмовіцца ад газеты сп. Пілатовіча прымушаюць не грашовыя цяжкасці (наадварот, ён прызнае, што «Звязда» больш танная) і не беззмястоўнасць газеты («...Газета ўмела падае матэрыялы, сцісла і ўсебакова інфармуе чытачоў па многіх пытаннях і смела выкрывае факты карупцыі».). Але ж ці варта кідаць старэйшую беларускую газету савецкага часу на той падставе, што яна надрукавала некалькі артыкулаў З. Пазьняка?

Пытанне сур'ёзнае і яго можна паставіць шырэй. Ці рэгулярна мы чытаем выданні палітычных апанентаў і ці сочым за тым, што адбываецца ў іх стане? Альбо вернем нос адразу, як толькі ўбачым надпісы «Мы и время», «Политика. Позиция. Прогноз», «Славянские ведомости» (загадалі доўга жыць) ці наогул выданне на расейскай мове? Станоўчы адказ на першае пытанне азначае, што мы кіруемся цвярозым розумам; на другое—што мы паддаемся эмоцыям.

У кнізе М. Прашуніна «Что такое полемика?» (М., Политиздат, 1985) мы чытаем, што У. Ленін самым дбайным чынам знаёміўся з друкаванымі працамі Каўцкага, Мілюкова, Струве, Туган-Бараноўскага. У дыскусіях аб сутнасці імперыялізму ён не саромеўся звяртацца за фактычнымі дадзенымі да буржуазных прафесараў, здольных даць каштоўныя вынікі ў галіне спецыяльных даследаванняў; Ленін браў у іх факты, адкідаючы прэч іх тэарэтычныя развагі з нагоды гэтых фактаў.

Трохі жартаўлівую сітуацыю мы сустракаем у дзіцячай кніжцы М. Носава «Незнайка на Луне». «...Сунув чемодан под сиденье, он вытащил из кармана целый ворох газет и принялся читать их. Здесь были и «Деловая смекалка» и «Давилонские юморески», и «Газета для толстеньких», и «Газета для тоненьких», и «Газета для умных», и «Газета для дураков».

Да, да! Не удивляйтесь: именно «для дураков». Некоторые читатели могут подумать, что неразумно было бы называть газету подобным образом, так как кто станет покупать газету с таким названием. Ведь никому не хочется, чтобы его считали глупцом. Однако давилонские жители на такие пустяки не обращали внимания. Каждый, кто покупал «Газету для дураков», говорил, что он покупает ее не потому, что считает себя дураком, а потому, что ему интересно узнать, о чем там для дураков пишут. Кстати сказать, газета эта велась очень разумно. Все в ней даже для дураков было понятно. В результате «Газета для дураков» расходилась в больших количествах не только в городе Давилон, но и во многих других городах».

Чытайма «Поднятую целину» М. Шолахава. На апошніх старонках рамана чэкісты выкрываюць антыбальшавіцкую змову і арыштоўваюць белагвардзейца Полаўцава. «При обыске на квартире у него, кроме маузера, ничего компрометирующего не оказалось. Ни единой бумажки не было в его фанерном чемодане. Но на столе были аккуратно сложены все двадцать пять томов сочинений Ленина.

—Это принадлежит вам?—спросили у Половцева.

—Да.

—А для чего вы имели эти книги?

Половцев нагловато усмехнулся:

—Чтобы бить врага, надо знать его оружие...»

Сур'ёзны палітык ніколі не аддасца ва ўладу сваім эмоцыям, але будзе мець, як казаў Ф. Дзяржынскі, «халодны розум, гарачае сэрца і чыстыя рукі». Не даць захліснуць сябе эмоцыям, роспачы, злобе—патрабаванне часу. Як справядліва заўважыў У. Ленін, «озлобление вообще играет в политике обычно самую худую роль». Мяркую, што гэтая думка будзе на карысць прадстаўнікам любой палітычнай плыні. Таму і накіроўваю гэты артыкул не толькі ў «Выбар», але і ў «Мы и время».

Чытаць трэба ўсялякую прэсу: левую і правую, камуністычную і антыкамуністычную, патрыятычную і нацыяналістычную і нават фашысцкую, калі такая з'явіцца. Не дзеля таго, каб поўнасцю зразумець палітычных апанентаў і стаць на іх бок. Як кажуць французы, «tout comprendre c'est tout pardonner»—«усё зразумець—значыць усё дараваць». Але дзеля таго, каб заўсёды быць у курсе падзей.

Уладзімір СЛАБІН.

Пазіцыя

Цэнтральнай Рады БСДГ па пытанню аб увядзенні пасады прэзідэнта ў Беларусі

Пытанне аб прэзідэнцтве—гэта частка шырокай праблемы дзяржаўнага будаўніцтва, пры вырашэнні якой трэба ўлічваць гістарычныя традыцыі, менталітэт беларускага народа, цяперашняе палітычнае і эканамічнае становішча краіны.

Прытрымліваючыся прынцыпу падзелу ўлады з дакладным вызначэннем кампетэнцыі кожнай яе галіны, БСДГ арыентуецца на дынамічную мадэль праўлення, якая магла б адначасова забяспечыць устойлівасць улады і правядзенне эфектыўных рэформ. Такім умовам адпавядае змешаная форма праўлення: усенародна выбраны прэзідэнт і прафесійны парламент. Прэзідэнт з'яўляецца кіраўніком дзяржавы, кіраўніком выканаўчай улады—прэм'ер-міністр. Узаемная адказнасць заканадаўчай і выканаўчай улад дасягаецца магчымасцю парламента адпраўляць у адстаўку ўрад і правам прэзідэнта распусціць парламент.

БСДГ выказвае спадзяванне, што ўсенародныя выбары прэзідэнта, прамыя выбары парламента і кіраўнікоў мясцовай улады стануць крокам да ўсталявання дэмакратычных прынцыпаў у беларускім грамадстве.

Цэнтральная Рада БСДГ.

Вільня. На месцы барыкад 13 студзеня 1991 г.

Фота В. БЕЛАВУСА.

Пісьмовыя баталіі

Як паведамляла наша газета, сесія Віцебскага гарсавета 21 красавіка прыняла рашэнне аб прыватызацыі некаторых аб'ектаў гарадской камунальнай маёмасці. Гарадскі Савет аўтаматычна падтрымаўшы пазіцыю выканкама па гэтаму пытанню, пайшоў на парушэнне дзеючага заканадаўства (напэўна, мясцовы Савет бярэ прыклад з Вярхоўнага).

Пасля гэткага рашэння пачалася інтэнсіўная перапіска паміж інспекцыяй Кантрольнай палаты па Віцебскай вобласці і кіраўніцтвам гарсавета. На пачатку траўня інспекцыя перадала старшыні Савета В. Неушаву прадпісанне, у якім, грунтуючыся на заканадаўстве (Закон «Аб уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь», «Аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы» і «Часовы парадак раздзяржаўлення эканомікі і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці ў Рэспубліцы Беларусь»), прапанавала прыняць меры па прывядзенню рашэнняў гарсавета (ад 21 красавіка) і Віцебскага гарвыканкама ў адпаведнасць з існуючымі законамі. У прадпісанні ўказвалася на парушэнні заканадаўства, дапушчаныя падчас прыватызацыі будынкаў па вуліцах 2-я Фрунзе, 4, Лазо, 76 і Пушкіна, 4. Пры продажу гэтых дамоў гарвыканкам, на думку работнікаў Кантрольнай палаты, перавысіў свае паўнамоцтвы. Адбылося й парушэнне падчас продажу прыбудовы да незавершанага 18-павярховага хмарачоса па Маскоўскаму праспекту ды гандлёвага цэнтра ў мікрараёнах «Поўдзень-3, 4».

У сваім адказе на прадпісанне Кантрольнай палаты старшыня гарсавету В. Неушаў спрабуе даказаць, быццам аніякіх парушэнняў уладамі дапушчана не было, што адчужэнне большасці аб'ектаў, указаных у прадпісанні, наогул не прыватызацыя. Тут можна згадзіцца з Валерыем Мікалаевічам. Сапраўды, падобнае—не прыватызацыя, а, на наш погляд, «прыхватызацыя».

Пра дом № 4 па вуліцы Пушкіна мэр у адказе ўвогуле не прыгадвае. А будынак жа з'яўляецца помнікам архітэктуры! У заканчэнне Неушаў піша: «Аналіз працы выканкама па продажу і прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці выявіў недахопы, якія характэрныя як для Віцебскага гарвыканкама, так і для органаў улады і кіравання іншых гарадоў рэспублікі».

Што ж, і за гэтае дзякуй. А то супрацоўнікі Кантрольнай палаты, пэўна, не ведалі, што раскрадаюць дзяржмаёмасць не толькі ў нас, а па ўсёй краіне. Але што яны могуць зрабіць? Ці толькі прапанаваць таму ж Неушаву прытрымлівацца закона? А старшыня гарсавета, не доўга думаючы, адхіляе іх прадпісанне.

На днях кіраўніцтва інспекцыі Кантрольнай палаты па нашай вобласці накіравала віцебскаму мэру яшчэ адну «дэпешу», у якой прапануе яму даць канкрэтны адказ па канкрэтных аб'ектах і ўсё ж такі выправіць дапушчаныя парушэнні закона.

Пісьмовыя баталіі працягваюцца. І зацягваюцца.

А. БУКАЧОЎ.

Навіны Беласточчыны

У БГКТ—тузін з'ездаў

Напрыканцы траўня адбыўся XII з'езд Беларускага грамадска-культурнага таварыства, які прыняў новы статут арганізацыі. Новым кіраўніком БГКТ стаў Ян Сычэўскі.

Ю. С.

У мясцовых філіях

Нашай Грамады прыбыло

Абласная партыйная арганізацыя Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады папоўнілася сябрамі з Мёраў. Віцебскія грамадоўцы павіншавалі іх з рэгістрацыяй Мёрскай філіі ў Цэнтральнай Радзе БСДГ.

М. КАЛІНОЎСКІ.

Зноў чакай таго ж

На мінулым тыдні ў беларускім адзьдзеле абласной бібліятэкі быў прыкмечаны старшыня віцебскай думы Славянскага сабору «Белая Русь» за пераглядам добрай кіпы беларускіх выданьняў—В. Ластоўскага, У. Ігнатоўскага, М. Багдановіча. Выходзіць, чытаюць «саборнікі» па-беларуску, калі трэба. Але дасьведчаныя людзі сьцьвярджаюць, што ў бліжэйшы час трэба чакаць чарговай порцыі імпэрскіх памыяў у мясцовым друку.

Наш кар.

А лепей—на лацінцы

Наша Дзьвіна ў старажытнасьці мела троху іншыя назовы: Рубон або Рудон, Дуна, Дзьвіна альбо Віна. У Палаты таксама было старое найменьне—Турунт. Шэраг вучоных трымаецца думкі, што вядомая з твораў Гамэра і ягонага вучня Гесіёда рака Эрыдан, куды зваліўся з сваёй агнёвай калясьніцы нізрынуты зь неба Фаэтон—гэта сучасная Дзьвіна. Так што віншуем кіраўніцтва гатэля «Эрыдан» (былы «Савецкі») з удала выбранай назвай. На наш погляд, вельмі прыстойным выглядала б напісаньне назвы гатэля па-беларуску лацінкай «Erydan».

Наш кар.

Нягледзячы на бадзёрыя запэўніваньні віцэ-прэм'ера Беларусі М. Косьцікава на ідучай сесіі Вярхоўнага Савета, што з бензінам праблемаў у гэтым годзе ня будзе, 12 чэрвеня на АЗС па Гарадоцкай шашы паліва не было ані кроплі.

М 2140.

Па старонках тутэйшых газет

І Маркс быў камерсантам?

8 чэрвеня ў «Віцебскім рабочым» змешчана інтэрв'ю з дэлегатамі II з'езда партыі камуністаў Беларусі Г. Харытонавай і Т. Ішчанка, якое ўзяў у іх дэлегат гэтага ж з'езда журналіст Л. Саратокін. На пытанне: «Якое вызначэнне падзеі, што адбылася, далі б Вы?» Тамара Уладзіміраўна Ішчанка, у прыватнасці, адказала: «Важны. Вельмі і вельмі патрэбны і для камуністаў, і для людзей». Дык што, камуністы—не людзі? Напэўна, маецца на ўвазе для ўсіх астатніх людзей, беспартыйных. Чаму «вельмі патрэбны і важны»? Аказваецца, людзі «з кожным днём рэальней пачынаюць усведамляць тую ісціну, што няма ў простага чалавека іншага абаронцы, чым партыя камуністаў».

Вось так. Забудзьце, людзі, што 70 гадоў з простага чалавека здзекавалася камуністычная партыя. Забудзем пра ленінска-сталінскі тэрор, пра ГУЛАГ, пра калектывізацыю. Забудзем, хто паслаў нашыя войскі на бессэнсоўную бойню ў Афганістан, хто вінаваты ў Чарнобылі, хто хаваў праўду ад народа пра ўсе гэткія крывавыя злачынствы. Забудзем, што пад кіраўніцтвам камуністычнай наменклатуры разбазарваліся прыродныя багацці і сама прырода бязлітасна знішчалася. Забудзем, як забыліся па загаду камуністычных правадыроў, пра сваю шматвяковую гісторыю.

І зноў пачнём пад «мудрым» кіраўніцтвам будаваць. Што канкрэтна будаваць, нам падказвае Г. Харытонава, цытуючы праграму сваёй партыі: «... пабудаваць грамадства, свабоднае ад эксплуатацыі, заснаванае на прынцыпах сацыяльнай роўнасці і справядлівасці, чалавечнасці адносін паміж людзьмі, здольнае забяспечыць духоўнае і фізічнае развіццё кожнага».

Тое ж самае абяцала хрушчоўская праграма стварыць да 1980 года. Камуністычная наменклатура, здзекуючыся з народа, паспяхова пабудавала камунізм для сябе, раскошна жыла, адгарадзіўшыся ад простага люду сцяной прывілеяў дый ільгот. Зручна ўладкавалася яна і цяпер. Стварыла безуладдзе, і, карыстаючыся маўчаннем народа, усімі магчымымі спосабамі энергічна расцягвае па сваіх кішэнях народнае дабро. Хто цяпер будуе шыкоўныя катэджы? Пэўна, рабочаму, селяніну, настаўніку гэткія гмахі заробак не дазваляе ўзвесці.

Камуністы на апошнім з'ездзе не толькі «клапаціліся» пра народ, але і пра сябе, як звычайна, не забыліся. Яны самі сабе дазволілі займацца камерцыяй, спаслаўшыся на тое, што Маркс і Энгельс былі прадпрымальнікамі. Цікава, як у гэтую схему ўпісваецца Ленін, які ўсё жыццё змагаўся з капіталістамі-прадпрымальнікамі? Ці пра яго бальшавікі забыліся? Хутчэй за ўсё, як кажуць Т. Ішчанка і Г. Харытонава, «ад рэалій жыцця нікуды не дзенешся». І хоць Галіне Харытонавай вельмі не да спадобы прыватная ўласнасць, рэчаіснасць сведчыць, што менавіта яна (уласнасць) забяспечыла эканамічны росквіт і палітычную стабільнасць вядучых дзяржаў—ЗША, Японіі, Германіі, Францыі, Вялікабрытаніі і іншых.

Пагэтаму верны ленінец Л. Саратокін можа спакойна займацца камерцыяй.

А. БУКАЧОЎ.

РЭПЛІКА

Г. Каралёў у «Віцебскім рабочым» ад 10 чэрвеня г. г. распавядае пра сьвяткаваньне 600-годзьдзя Дуброўны. Дубровенцы многа робяць дзеля ўмацаваньня дружалюбных адносін з працаўнікамі Красьненскага раёну Смаленскай вобласьці, адзначае аўтар. Няўжо паважаны Г. Каралёў ня ведае, што насельніцтва Красьненскага раёну—гэта тыя ж самыя беларусы, што і ў Дубровенскім раёне, толькі адышлі калісьці пад юрысдыкцыю РСФСР. Але яны—аўтахтоны, спрадвечныя жыхары на сваёй зямлі. Нават тыпова беларускае прозьвішча кіраўніка адміністрацыі Красьненскага раёна сп. Ліцьвінава сьведчыць пра гэта. Пра беларусаў Смаленшчыны не сказалі ні слоўца народныя дэпутаты У. Кулакоў з І. Цярэшкам. А цікава б было ведаць, як Рэспубліка Беларусь апякуе смаленскіх беларусаў—колькі беларускіх кніжак даслалі, колькі школак беларускіх адчынілі, колькі навучэнцаў мэтанакіравана прынялі ў беларускія ВНУ. Дый толькі дарэмна—камуністычную наменклатуру гэта ніколі не цікавіла і наўрад ці зацікавіць.

Г. Каралёў яшчэ нагадвае сапраўды цікавы штрых—як дубровенская чэрнь у 1514 годзе прасілася пад маскоўскае падданства. І падае гэтую падзею як сімвал спрадвечнай дружбы рускіх (маскавітаў) і беларусаў (ліцьвінаў). Вось толькі якімі сяброўствам і любоўю растлумачыць бясконцыя напады Масковіі на беларускія землі з канца XV стагодзьдзя? Так ня тое што пад крысо «Трэцяга Рыму», але і да турэцкага султана будзеш прасіцца—абы выжыць.

Бацькаўшчынец.

А ЯНЫ ПРАХОДЗІЛІ...

На мінулым тыдні партыя камуністаў і «Працоўны Віцебск» на пляцы Волі збіралі подпісы ў падтрымку звароту другога з'езда ПКБ да Вярхоўнага Савета.

Дынамік разносіў над плошчай бравурныя маршы і песні. Развяваліся на ветры сцягі неіснуючых СССР і БССР. Жанчына сярэдніх гадоў у перапынках між музыкай зачытвала зварот камуністаў. «...Не дапусціць увядзення вольных рознічных цэнаў на прадукты харчавання і прадметы першай неабходнасці, бо ўвядзенне такіх цэн небяспечна сацыяльным выбухам, які прывядзе да трагедыі... Аднавіць разарваныя эканамічныя і культурныя сувязі, аднавіць СССР...» і г. д. «Віцябляне! Не праходзьце міма! Падпісвайцеся пад нашым зваротам!»,—перыядычна разносілася рэхам над старым горадам.

Народу тут, у цэнтры Віцебска, як і заўсёды, праходзіла нямала, але амаль ніхто не зважаў на заклікі. Людзі, занятыя будзёнными клопатамі, спяшаліся па больш важных справах.

Ім было не да палітыкі... Мо таму не імкнуліся ставіць подпісы, што бальшавікі каторы раз клікалі вярнуцца ў мінулы час? Але прошлага не вернеш, пра яго можна толькі ўспамінаць...

А кабета ўсё крычала ў мікрафон хрыпатым голасам ды шкадавала, што віцябляне праходзілі міма.

А. ЯСНЫ.

«Зайчык» па «зайцах» не ўдарыў

Для многіх віцяблянаў стала няпісаным правілам: калі ў сталіцы павышаюцца кошты праезду гарадскім транспартам—чакай падобнага ж і ў нас.

Адразу пасля чарговага, травеньскага, павышэння цаны праезду ў Менску ў абласным цэнтры квіткі зніклі з продажу. Прадбачлівыя гараджане загадзя парупіліся пра сваю кішэню. Накупіліся білетаў. І не толькі аднаразовых, але й месячных.

Мусіць, перачакаўшы гэтае, з 3 чэрвеня аблвыканкам павысіў плату за паездку ў 2 разы. Цяпер білет-«аднаразавік» каштуе, як ведаем, «зайчык». Месячны праязны для ўсіх відаў гарадскога транспарту ўзляцеў да 800 рэ, на адзін від—да 500...

Але, як заўсёды, файна старым ды малым. Ім усё адно—бясплатна.

Ю. СЯРГЕЕЎ.

З архіваў

«Бухгалтэрыя» смерці

Помнік ахвярам гітлераўскага фашызму ў Віцебску.

Фотаздымак А. ЛАКАТКО.

Мы працягваем друкаваць спісы вязняў Віцебскай гарадской турмы СД. Пачатак публікацыі—у «Выбары» №№ 17,18 (чэрвень 1993 года). Спісы друкуюцца паводле дакумента «Рэгістрацыйны журнал асоб, арыштаваных СД», які вёўся на нямецкай мове і ахопліве перыяд з чэрвеня па снежань 1942 года. Мы імкнёмся максімальна перадаць асаблівасці арыгінала.

Непаслядоўнасць дат ды недакладнасць некаторай іншай інфармацыі, якія сустракаюцца ў спісе, тлумачацца тым, што менавіта так яны пададзены ў дакуменце. У якіхсьці імёнах і прозвішчах вязняў магчымыя скажэнні ў выніку падвоенага перакладу—з рускай мовы на нямецкую і наадварот, а таксама з-за асаблівасцяў рукапіснага арыгінала.

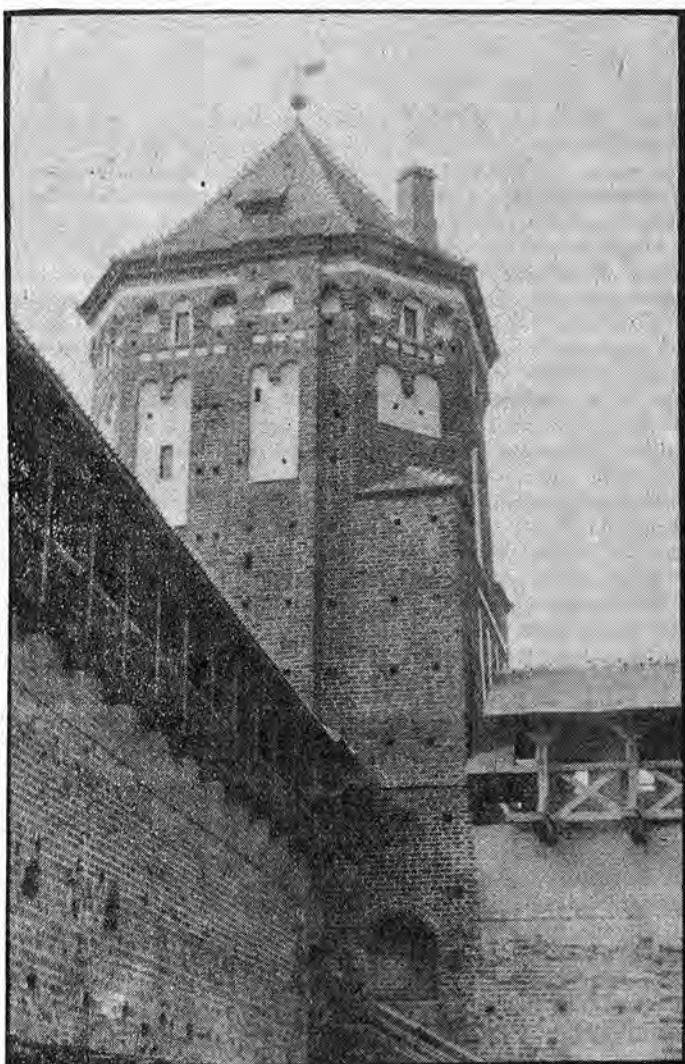
Рэдакцыя выказвае шчырую падзяку супрацоўнікам Віцебскага абласнога архіва за дадзены дакумент.

Тетрадь № 8

Фонд 2155, опись 2, дело 5

Прибытие	Убытие	Номер арестованного	Номер камеры	Фамилия, имя	Кто доставил, арестовал
				16.6.42 г.	
1	—	2479	91	Каплан Еханом	5 полиц.
1	—	2480	91	Сидеко Беньямин	5 полиц.
1	—	2481	89	Рубинчик Вера	5 полиц.
1	—	2482	89	Каплан Роза	5 полиц.
1	—	2483	89	Каплан Гиндо	5 полиц.
1	—	2484	91	Райгородский Залман	5 полиц.
1	—	2485	94	Козлов Петр	из больницы
1	—	2486	97	Гусаров Александр	из больницы
1	—	2487	99	Яшинский Иван	СД
1	—	2488	99	Мироненко Владимир	СД
1	—	2489	99	Рублевский Владимир	СД
1	—	2490	99	Саранкевич Юзеф	СД
1	—	2491	94	Семенюк Александр	СД
1	—	2492	94	Решетов Александр	СД
1	—	2493	94	Сорокин Анатолий	СД
1	—	2494	88	Иванова Таира	СД
1	—	2495	88	Шульга Елена	СД
1	—	2496	84	Каскаревич Николай	СД
1	—	2497	84	Гончарик Казимир	СД
1	—	2498	84	Токарский Мануэль	СД
	1	2426	73	Орламьёв Иван	СД
	1	2405	38	Аганесов Владимир	СД
	1	2250	94	Ослин Николай	СД
	1	2000	27	Касаников Иван	прокурор
1	—	2499	—	Сайер Николай	СД
1	—	2500	—	Комисарова Агрофина	СД
1	—	2501	—	Никитюк Израель	СД
	1	2236	84	Кориницкий Лев	умер
1	—	2502	15	Плиско Петр	4 полиц. участок
1	—	2503	15	Мелигрий Стефан	СД
1	—	2504	15	Маньковский Сланис	1 полиц. участок
1	—	2505	15	Барановский Нополу	1 полиц. участок
	1	1172	60	Бошло Безак	умер
1	—	2506	11	Агафонов Николай	СД
1	—	2507	6	Мошенко Денис	СД
1	—	2508	10	Рудас Николай	СД
1	—	2509	10	Твердов Николай	СД
1	—	2510	6	Борисов Игнат	СД
1	—	2511	9	Евчиков Николай	СД
1	—	2512	9	Кулев Егор	СД
1	—	2513	11	Фролович Алексей	СД
				18.6.42 г.	
	1	830	99	Пузило Владимир	в больницу
	1	2398	87	Сулькин Тевель	СД
1	—	2514	15	Скурихин Михаил	СД
	1	1677	98	Грибко Николай	СД
	1	1678	98	Пенерад Сергей	СД
	1	1679	98	Стабровский Леонид	СД
1	—	2515	15	Шлабадо Сара	4 полиц. участок
1	—	2516	12	Криваль Гена	СД
1	—	2517	14	Чабанов Егор	СД
1	—	2518	14	Чудяев Нохим	СД

(Працяг у наступным нумары).

Працягваецца рэстаўрацыя славутага Мірскага замка.
НА ЗДЫМКУ: адна з рэстаўрыраваных вежаў.

Фота студэнта мастацка-графічнага факультэта Віцебскага педінстытута Алеся АНІСКОВІЧА.

Мастацтва патрабуе... грошай

Куды ўкладваць грошы ў наш час? У СКВ, золата, акцыі надзейных фірмаў,—адкажа чытач. Я ж дадам: «...і ў мастацкія творы». Іхняя каштоўнасць нават у неінфляцыйныя гады расце—сапраўдны талент з цягам часу ацэньваецца ўсё больш.

Канешне, выбраць твор, на які можна паставіць і не прайграць у будучыні, не так лёгка чалавеку, які прафесійна не займаецца мастацтвам. І наўрад ці тут дапамогуць спецыялізаваныя магазіны.

Лепш адразу ж звяртацца да профі ў выставачных залах (а іх, між іншым, у Віцебску некалькі), дзе прадаюцца жывапіс, графіка, скульптура і г. д. Асаблівае мейсца ў гандлі мастацкімі творамі займае выставачная зала абласнога навукова-метадычнага цэнтра народнай творчасці (Леніна, 35-а). Тут апроч названых відаў, можна набыць і прадметы прыкладнога мастацтва.

Кошты на мастацкія работы, зразумела, немалыя. Напрыклад, жывапісная карціна ніжэй пяці тысячаў—незвычайная рэдкасць. Столь цэнаў вызначыць цяжка. Аднак у любым выпадку творы ацэньваюцца значна ніжэй сусветнага ўзроўню. Пагадзіцеся, дарагая (для нас) работа цаною ў 200 тысяч рублёў для заходняга пакупніка да смешнага танная.

З усяго мяйсцовага рынка мастацкіх прац, здаецца, выдзяляецца толькі галерэя «У Пушкіна». Мастакі, што там «прадаюцца», на дробязі не разменьваюцца й ацэньваюць сваю працу даволі высока—у доларах і па сусветных коштах.

Назіральнік.

Віцебскія палітычныя дыялогі

Камуніст пытаецца ў сябра БНФ:

—Што вы зробіце з намі, калі прыйдзеце да ўлады?

—Мы аддадзім вам наступны прыказ: «Рукі ўгору! Сядайце, устаньце, зрабіце нагінанні ўлева, управа, наперад, дакраніцеся рукамі падлогі. Замрыце. Не перашкаджайце рынкавым адносінам».

Беларускі друк—да вашых паслуг!

Зноў «прысуд» выносіць рана

Падпіска, пра завяршэнне якой 4-га крыху раней пісалі газеты, так і не закончана. На некаторыя мясцовыя выданні яна будзе спынена трохі пазней.

А вось вынікі падпісной кампаніі на рэспубліканскія газеты й часопісы па гораду амаль ясныя. На 9 чэрвеня выпісана 859 экземпляраў «Звязды» (першае месца сярод беларускамоўных), 4767—«Народнай газеты», 411—«Настаўніцкай...» На «Чырвонку» (якая, дарэчы, ад нядаўна выходзіць тры разы на тыдзень) падпісаліся 75 чалавек. «Літаратура і мастацтва» набыла 219 прыхільнікаў. Па 90 гараджан выбралі пісьменніцкае «Полымя» і дзіцячую «Бярозку». 81 асоба падпісалася «Маладосць».

М. ВАЛАЧОБНІК.

Прэсы более

У Менску з'явілася новае агульнарэспубліканскае выданне—бюлетэнь Беларускай лігі правоў чалавека «Права человека».

«Выхад яго ў свет—спроба пачаць працэс адраджэння права, фарміравання прававедамасці ў жыхароў Беларусі як асновы чалавечай годнасці незалежна ад партыйных, нацыянальных, класавых, рэлігійных поглядаў і адрозненняў»,—гаворыць галоўны рэдактар «Прав человека» Яўген Новікаў.

Выданне выйшла накладам 10 тысяч на рускай ды беларускай мовах. З'яўленне новых нумароў будзе залежаць ад фінансавай падтрымкі бюлетэня. Дапамагчы «Правам человека» можна ахвяраваннямі на разліковы рахунак: 700805 МФО 765 АКБ «Беларускі народны банк».

Ю. Т.

Аператыўна, бясплатна, для ўсёй Віцебшчыны і не толькі для яе—аб'явы, віншаванні, пажаданні, спачуванні. Тэлефон 37-28-44.

Мастацкія фільмы на рэшту тэлетыдня

СЕРАДА, 16 ЧЭРВЕНЯ

Беларускае тэлебачанне

9.20 і 21.35. «Мачаха».

Канал «Астанкіна»

8.40 і 18.05. «Проста Марыя».
10.20 і 20.40. «Азбука кахання». 2-я і 3-я серыі.
11.20. «Дрэсіроўшчыкі». 3-я, 4-я серыі.
12.10. «Маленькія трагедыі». 2-я серыя.

Канал «Расія»

11.05 і 19.25. «Санта-Барбара».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне

8.05. «Мая другая мама».
15.40. «Корцік». 3-я серыя.

ЧАЦВЕР, 17 ЧЭРВЕНЯ

Беларускае тэлебачанне

9.20 і 21.35. «Мачаха».
11.00. «Нічога не здарылася...».
16.05. «І яшчэ адзін радасны дзень», «Падзорная труба», «Пажар у флігелі».

Канал «Астанкіна»

8.30 і 18.00. «Проста Марыя».
10.20. «Азбука кахання». 3-я серыя.
11.20. «Дрэсіроўшчыкі». 5-я, 6-я, 7-я серыі.
12.40. «Маленькія трагедыі». 3-я серыя.
21.10. «Верце мне, людзі».

Канал «Расія»

11.05 і 19.25. «Санта-Барбара».
13.25. «Забіць шакала».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне

11.40. «Жалезны дождж».
15.40. «Бронзавая птушка». 1-я серыя.
21.00. «Мая другая мама».

ПЯТНІЦА, 18 ЧЭРВЕНЯ

Беларускае тэлебачанне

9.20. «Мачаха».
11.30. «Гэты нягоднік Сідараў».
21.35. «Мінэ» (Турцыя).

Канал «Астанкіна»

8.20. «Старая, старая казка».
20.55. «Дух-наведвальнік».

Канал «Расія»

11.05. «Санта-Барбара».
16.50. «Разгублены прафесар». 2-я серыя.
19.25. «Крышачку сонечнага свята».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне

8.05. «Мая другая мама».
15.40. «Бронзавая птушка». 2-я серыя.
20.55. «Два гусары».
23.25. «Шарада» (ЗША).

СУБОТА, 19 ЧЭРВЕНЯ

Беларускае тэлебачанне

8.25. «Мінэ» (Турцыя).
21.40. «Камураска».

Канал «Астанкіна»

11.40. «Прашу слова».
17.55. «Палюбоўнік у прыдачу» (ЗША).
20.40. «Развітальная песня агню».

Канал «Расія»

19.25. «Па-банку».
0.05. «Пачатак».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне

8.15. «Шарада» (ЗША).
11.05. «Сільва».
20.50. «Мая другая мама».

НЯДЗЕЛЯ, 20 ЧЭРВЕНЯ

Беларускае тэлебачанне

8.55. «Мачаха».
21.05. «Фаварыты Месяца» (Францыя).

Канал «Астанкіна»

11.05. «Прыгоды Чорнага Прыгажуна».

Канал «Расія»

11.00. «Мемента моры».
19.25. «Вяртанне ў Додж».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне

9.10. «Тэатральныя гісторыі».
16.45. «Маскарад».

Адным радком

29 траўня ў абласным цэнтры адбыўся III міжнародны фестываль дыксілендаў «Дыксіленд-шоу».

Н. КІЛДЗІНГ.

У кінатэатрах горада з 16 па 20 чэрвеня

«Беларусь»

«Праз каналізацыю» (ЗША). 9.30, 11.25, 13.20, 15.15, 17.10, 19.05, 21.00.
«Вярніце мне маю шкуру» (Францыя, малая зала). 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00.
Аўтаадказчык 14028.

«Спартак»

«Эмануэль» (Францыя). 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.50, 19.40, 21.30.
Аўтаадказчык 365121.

«Кастрычнік»

«Бязлітасныя людзі» (ЗША). 9.30, 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 20.30.
Аўтаадказчык 365544.

«Брыганціна»

«Анкор! Яшчэ анкор!» (Расія). 14.15, 16.00, 17.45, 19.30, 21.15.
«Маладая вядзьмарка» (ЗША). 14.50, 16.30, 18.10, 19.50, 21.30.
Аўтаадказчык 18179.

«Мір»

«Вялікае Саргасава мора» (ЗША). 11.50, 13.40, 15.30, 16.10, 18.00, 19.50.
«Долмен» (ЗША). 9.50, 11.30, 13.00, 14.30, 17.20, 18.50, 20.20.

«Усход»

«У кальцы» (ЗША). 14.00, 15.40, 17.20, 19.00, 20.30.
Аўтаадказчык 332936.

Відэатэатр «Віцьба»

Аўтаадказчык 14945.

Заснавальнік

Віцебскі гарадскі клуб выбаршчыкаў «За дэмакратычныя выбары»

●

Галоўны рэдактар Барыс ХАМАЙДА

●

РЭДАКЦЫЙНАЯ РАДА:
Валянцін АРЛОЎ
Хрыстафор ЖАЛЯПАЎ
Васіль ІГНАЦЕНКА
Юры ЛАЎРЭНАЎ
Ларыса МІХНЕВІЧ
Міхась ПАЎЛАЎ
Уладзімір ПЛЕШЧАНКА
Леанід ТАМАРОВІЧ
Ігар ЦІШКІН

●

Мастак **Р. Клікушын.**
Фотаздымкі **М. Міхайлава.**
Адрас рэдакцыі: 210601, м. Віцебск, вул. Гогаля, 17.
Тэл. 37-35-06, 37-28-44.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор ды дакладнасць пададзеных фактаў, цытатаў, гаспадарча-статыстычных даных, уласных імёнаў, геаграфічных назваў і іншых звестак. А таксама за тое, што ў матэрыялах пададзены звесткі, якія з'яўляюцца дзяржаўнай ці спецыяльна ахоўваемай законам таямніцай.

Рэдакцыя можа апублікаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункт гледжання аўтара.

Пры перадруку спасылка на «Выбар» абавязковая.

Рукапісы не вяртаюцца й не рэцэнзуюцца.

Бягучы рахунак рэдакцыі № 200700962 у Віцебскім камерцыйным банку (Віцкамбанк). Код (МФО) банка 150801701.

Газета набраная і надрукаваная афсетным спосабам у Віцебскай узбуйненай друкарні імя Камінтэрна: г. Віцебск, вул. Шчарбакова-Набярэжная, 6.

Выходзіць штотыднёва па сярэдах

Нумар падпісаны да друку 15.06.1993 г. у 17.15.
Наклад 1500 экз.

Цана 3 руб.